

[Miljøministeren]

notat«, at de i 1982 gældende fartplaner stort set dækker øboernes transportbehov.

Lovforslaget om støtte til de små øsamfund (trafikstøtte m.v.), som fremsættes samtidig med afgivelsen af denne redegørelse, er det første og nødvendige skridt til at sikre de små øer som levedygtige samfund.

På flere af øerne er der naturligvis også ønske om en ny færge til afløsning af den utidssvarende færge. Sammenslutningen af Danske Småøer har derfor i mange år ønsket en statslig/offentlig investeringsfond til færgebyggeri.

Jeg mener, at behovet for udskiftning af færger bør følges. Jeg har derfor bedt planstyrelsen om at belyse dette samtidig med, at planstyrelsen skal følge og vurdere virkningerne af loven om støtte til de små øsamfund. Desuden vil jeg søge de bevilgende myndigheders tilslutning til, at der, indtil denne analyse foreligger i efteråret 1985, afsættes et beløb på 2 mill. kr. til brug i situationer, hvor der er et akut behov for nye færger.

Erhvervsmulighederne

Eksistensgrundlaget for de små øsamfund er erhvervsmuligheder med et tilstrækkeligt antal arbejdspladser på de enkelte øer. Erhvervsstrukturen på øerne bør være så alsidig som muligt, da øsamfundene ellers bliver for følsomme over for konjunktursvingningerne. Lukning af en enkelt virksomhed vil således ofte ramme alle det pågældende øsamfunds beboere direkte eller indirekte. Øboerne har desuden gjort opmærksom på, at blot én arbejdsplads yderligere har stor betydning.

Landbruget

Landbruget er det dominerende erhverv på de fleste af øerne. Mekaniseringen af landbruget har for øerne som for det øvrige land betydet en nedgang i antallet af beskæftigede inden for dette erhverv. Endvidere er antallet af landbrugsejendomme i drift på småøerne aftaget med 25 pct. i perioden 1975–1982 eller over dobbelt så meget som i det øvrige land.

Denne udvikling har fremmet affolkningen og bevirket stigende vanskeligheder med opretholdelsen af et rimeligt serviceniveau. Dagligvareforretninger er lukket, skoler og

forsamlingshuse er nedlagt, og sygeplejersker og læger er også forsvundet.

Landmændene på de små øer har det imidlertid særlig vanskeligt, da den gennemsnitlige brugsstørrelse på øerne kun er ca. 20 ha, hvoraf en forholdsvis stor del endog er strandenge eller lignende dårlige dyrkningsjorder.

Derudover belastes ølandmændene i forhold til andre landmænd af større udgifter til transport af bl.a. gødning, korn og foderstoffer til og fra fastlandet. Udgifterne til færgetransport bevirker eksempelvis, at salg af korn fra ca. 10 ha dyrkningsareal på Sejerø indbringer 4.000–5.000 kr. eller ca. 5 pct. mindre end fra et tilsvarende areal på fastlandet. Bygning af en ny stald til 25 køer på Sejerø koster 12.000 kr. ekstra til fragt af materialer i forhold til omkostningerne ved tilsvarende byggeri på fastlandet.

Hvis de betydelige værdier, der er knyttet til de små øsamfund, skal bevares, er det derfor af stor betydning, at det eksisterende antal landbrugsejendomme på øerne opretholdes.

Øboerne har også selv peget på behovet for, at antallet af landbrugsejendomme i drift bevares. Øboerne ønsker selvfølgelig ikke, at landbrugsejendommene omdannes til ødegårde, men derimod, at der på de små øer opretholdes de flest mulige landbrugsejendomme med de flest mulige arbejdspladser. Derfor foreslår øboerne, at staten opkøber og efterfølgende bortforpagter de landbrugsejendomme på øerne, som er i fare for at blive nedlagt eller sammenlagt med andre ejendomme.

Dette kan imidlertid ikke ske inden for den gældende lovgivning.

Gunstige klima- og jordbundsforhold betyder, at det på flere af øerne er muligt at dyrke afgrøder, som ikke med et rimeligt udbytte kan dyrkes andre steder i landet. Derfor foreslår øboerne videre, at de mindre landbrugsejendomme anvendes til specialiseret eller intensiveret landbrugsdrift såvel med sådanne afgrøder som med mere traditionelle. Specielt hvis sådanne brug tillige kan blive grundlaget for en forarbejdningsindustri på øen, ligger der flere muligheder for at etablere nye arbejdspladser. Som eksempler nævner øboerne fåreavl kombineret med væveri, frugtavl med marmeladekøeri, biavl